

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗВЕДЕНОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО ТА КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

*Остапенко Яна Олександрівна, старший
викладач Національний університет
Державної податкової служби України,
м. Ірпінь*

Стан виробництва характеризується його ефективністю, ступенем використання досягнень НТП, місцем і роллю працівника у виробничих процесах. В умовах обмеженості ресурсів і досягнення планової ефективності виникає потреба постійного зіставлення витрат і отриманих результатів. Коли дані про виробничі витрати необхідно повсякденно звіряти з даними майбутніх витрат, що великою мірою залежить від впливу зовнішнього середовища, можливість усунення або передбачення впливу негативних зовнішніх та внутрішніх факторів з'являється завдяки раціонально організованому обліку витрат на виробництво.

Завдання обліку витрат на виробництво полягає в накопиченні витрат, яке досягається шляхом зведення даних для обчислення собівартості одиниці продукції. Метою зведення даних в системі накопичення витрат є встановлення величини витрат по двох головних об'єктах: продукції (для оцінки вартості запасу) і центрах відповідальності (з метою контролю за рівнем витрат).

На практиці розрізняють шість типів обліку зведення витрат виробництва: одновирібний, однопродуктний, однопредельний; багатовирібний, багатопродуктний, попередельний, багато передельний; одновирібний з попроцесний прийомом групування витрат, попередельний; багатопредельний одновирібний з послідовним нашаровуванням витрат, попередельний, багатопредельний; багатовирібний з напівфабрикатним прийомом зведення витрат, попередельний, багатопредельний, напівфабрикатний; багатовирібний з послідовним нашаровуванням витрат.

На підставі даних зведеного обліку витрат на виробництво складаються калькуляції собівартості фактично виготовленої та проданої продукції.

Основою для визначення фактичної собівартості виробничої продукції є розрахунки, складені на основі норм витрат та даних інвентаризацій.

Калькулювання собівартості продукції обумовлюється специфікою, обґрунтованою особливостями технології виробництва, його організації і видами продукції, що випускається.

Різні аспекти обліку витрат та калькулювання собівартості продукції досліджуватись багатьма вченими. Але окремі наукові положення залишаються дискусійними: з'ясування сутності методу обліку витрат і методу калькулювання собівартості продукції, розробка науково - обґрунтованих принципів класифікації, розподіл витрат між окремими стадіями обігу коштів; економічний зміст собівартості та склад витрат, які її формують; групування витрат за статтями та об'єктами калькуляції.

Методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції в харчовій промисловості обумовлені характером та складністю виробництва, номенклатурою продукції, що виготовляється, тривалістю виробничого циклу, а також наявністю та складом незавершеного виробництва. За кожного методу обліку витрат в залежності від технології виробництва і характеру продукції, що виробляється, застосовується один або декілька способів обчислення собівартості продукції. Методи калькулювання, які слід застосовувати

на виробництві, потрібно обов'язково відображувати в наказі про облікову політику підприємства.

З впровадженням в Україні стандартів бухгалтерського обліку дещо змінився підхід до формування собівартості продукції.

Згідно з П(С)16 «Витрати» та Методичних рекомендацій з формування собівартості продукції (робіт, послуг) №47 витрати поділяються на постійні і змінні, а потім розподіляються пропорційно до нормальної потужності. З метою ефективного калькулювання та визначення собівартості продукції, пропонуємо групувати накладні та непрямі витрати в аналітичних розрізах та здійснювати їх розподіл відповідно баз, які найбільше впливають на їх величину.

Чинним законодавством України передбачено формування неповної собівартості на рахунках бухгалтерського обліку та відображення у фінансовій звітності. До недоліків калькулювання неповної собівартості слід віднести складність розподілу витрат підприємства на постійні та змінні. Застосування методу є практично неможливим, якщо лише незначна частина витрат підприємства є змінними витратами, що характерно для підприємств, які застосовують сучасні технології. Тому, на наш погляд, в харчовій промисловості більш доцільним є визначення повної собівартості продукції, якого дотримувались до впровадження Національних стандартів бухгалтерського обліку в Україні та якого досі дотримуються в країнах СНД, таких як Росія та Білорусія.